

УДК614.2:616-055.26

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ВАГІТНОСТІ ТА ЇХ УСКЛАДНЕНЬ У ЖІНОК ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Погоріляк Р.Ю.

*Ужгородський національний університет, кафедра соціальної медицини, гігієни з курсом історії медицини, м. Ужгород***Ключові слова:** вагітність, пологи, екстрагенітальна патологія, ускладнення, здоров'я

Вступ. Протягом останніх десятиріч збереження здоров'я жінки, особливо її репродуктивної функції, знаходиться в центрі уваги вчених усього світу [3, 7]. Формування здорових майбутніх поколінь є однією з найбільш значущих і водночас найбільш складних медико-соціальних проблем сьогодення. Визначальним в цьому плані є вивчення закономірностей становлення здоров'я майбутньої матері, вагітної жінки, а також особливостей акушерсько-гінекологічної допомоги на різних її рівнях [8].

Мета дослідження: вивчити особливості перебігу вагітностей та їх ускладнень в осіб, які проживають у 3 ландшафтних зонах Закарпатської області (низинній, передгірській та гірській зонах).

Матеріали та методи. Спостереження здійснювалося як популяційне, епідеміологічне й охоплювало період від 1998 до 2003 рр.

Об'єктом дослідження стали вагітні жінки, які проживають у трьох географічних ландшафтних зонах Закарпаття. Особливістю Закарпатської області є розподіл її незалежно від адміністративного поділу на геоморфологічні, біогеохімічні і географічні ландшафтні зони. У відповідності з цими особливостями всі райони групують за трьома ландшафтними біогеохімічними зонами (низина – Ужгород, Ужгородський район, Мукачєво, Мукачівський район, Виноградovo, Виноградівський район, Берегово, Берєгівський район; передгір'я – Тячівський, Свалявський, Хустський, Перечинський та Іршавський райони; гірська зона – В. Березнянський, Міжгірський, Воловецький і Рахівський райони) [7].

Усього проаналізовано дані 42 звітів про медичну допомогу вагітним, роділлям та породіллям (форма №21) за 5 років по трьох ландшафтних зонах області. Під час вивчення особливостей перебігу вагітності брали до уваги такі дані: вік жінки, зона мешкання та наявність ускладнень вагітності.

Використовуючи спеціалізований пакет прикладних статистичних програм SPSS, сформовано базу даних та проведено її обробку на професіона-

льному персональному комп'ютері IBM-586 із застосуванням методів варіаційної статистики.

Результати досліджень та їх обговорення. Аналіз матеріалів досліджень з 1998-2003 показав, що щорічно з приводу вагітності в Закарпатській області спостерігаються в середньому 20532 жінок. З них 59,2 % – є мешканками сільської місцевості. Майже у 69,4 % вагітних жінок вагітність закінчується пологами, а у 30,6 % жінок – абортами, що складає приблизно 1,9 % від загальної кількості абортів по Україні. Більша частка жінок, в яких вагітність закінчується пологами (61,0 %), проживають у сільській місцевості, що вказує на меншу частоту переривання вагітності як за власним бажанням, так і за медичними показаннями серед цього контингенту жінок.

Серед тих жінок, в яких вагітність завершилася пологами, питома вага нормальних пологів складає 43,4 %, а патологічних 56,6 %. Зменшення частки патологічних пологів пов'язано з покращенням спостереження вагітних жінок, покращенням організаційних заходів тощо. Найбільша частка жінок, в яких вагітність завершується народженням дитини, проживають в гірській місцевості (97,2%), а перериванням вагітності – в низинній місцевості (20,6%).

У структурі вагітностей найменшу частку – 14,5%, складають мешканки гірської зони, що пов'язано з медико-демографічними особливостями Закарпаття. У всіх трьох регіонах сільські мешканки складають більше 50%, найбільш значна їх частка – 68,4% та 64,7% спостерігається відповідно в гірській та передгірській зонах.

Серед жінок, в яких вагітність завершилася народженням дитини, питома вага передчасних пологів зменшилася від 4,45 % в 1998 році до 3,2 % в 2003 році, а також зменшилась частота запізнених пологів в динаміці з 1998 до 2003 років відповідно від 1,5 % до 0,6 %.

Такий важливий показник як своєчасність поступлення в жіночу консультацію під спостереження (до 12 тижнів вагітності) в Закарпатській області зріс з 86 % в 1998 до 94% в 2003 році. Найбільш характерне таке покращення медико-

організаційних заходів відмічається в низинній зоні. Показник своєчасності огляду терапевтом складає 97 %, що майже відповідає відповідним даним по Україні (97,5 %). Питома вага вагітних, що були обстежені на реакцію Вассермана до 30 тижнів вагітності дворазово майже не змінилася (91,3 % в 1998 році – 91,4% в 2003 році). Збільшилася відсоток вагітних жінок, яким проводилося УЗ – дослідження до 28 тижнів вагітності дворазово – від 87,4 % в 1998 до 91,9% в 2003 році.

Аналізуючи вікову структуру пологів Закарпатської області можна відмітити, що за останні 5 років збільшилася частка жінок, які народжують у віці до 14 років з 0,03 % до 0,1 %. Зростає також питома вага вагітних, що народжують у віці з 15 до 17 років відповідно з 3,2 до 3,7 % і найчастіше вони зустрічаються в низинній зоні – 4 %. Однак основна кількість пологів – 91,0 – 92,5 % відмічається у віці 18 – 34 роки.

Спостерігається тенденція до збільшення загальної кількості першороділь в динаміці за 5 років – з 39,0% до 42,8%. Цікавим є те, що основна маса першороділь проживає в сільській місцевості, що підтверджує більшу кількість пологів і дітей в цій зоні проживання. Що стосується юних першороділь, які народжують у віці від 15 до 17 років – то найбільша їх частка проживає в низинному регіоні – 9,1%, а найменша – в гірському – 4,7%.

Однією з актуальних проблем сучасного акушерства є вивчення екстрагенітальної патології, яка ускладнює перебіг вагітності та несприятливо впливає на наслідки пологів [2]. За даними багатьох досліджень, одним з найчастіших ускладнень гестаційного періоду поступово стала анемія вагітних [5,8]. Залізодефіцитна анемія спостерігається у 30-83,1% вагітних. За останні 10 років зафіксовано зростання частоти анемії вагітних від 15,4 до 46%, а в окремих регіонах до 76%. Вона спричиняє численні ускладнення вагітності та пологів, зокре-

ма самовільні аборти (28%), загрозу переривання вагітності (36%), ранні токсикози (10%) тощо [1].

Показники розраховані за звітними даними статистичної документації Закарпатської області демонструють дані анемії на рівні 12.3 – 16.0 на 100 вагітних. Частота їх в трьох ландшафтних зонах майже однакова. Частіше хворіють жінки сільської місцевості. Так, зареєстровано, що в передгірському регіоні вагітних жінок, які мешкають в селі і хворіють на анемію складає 79,5%, в гірському – 66% і тільки в низинному регіоні – 41%.

Друге місце серед ускладнень вагітності займають хвороби щитоподібної залози. Протікання та результат вагітності при патології щитоподібної залози є актуальним питанням в зв'язку з високою частотою цих ендокринних захворювань. Порушення функції щитоподібної залози підвищує ризик невиношування, мертвородження, підвищується частота гестозів та ін. [4].

У жінок Закарпатської області відмічається тенденція до значного зростання числа захворювань на щитоподібну залозу за останні роки в середньому з 3.6 на 100 вагітних до 10.0 на 100 вагітних, що ймовірно пов'язано з ендемічним регіоном проживання. Найчастіше хвороби щитоподібної залози у вагітних зустрічаються в гірській зоні – 11.0 на 100 вагітних, менше в передгірській – 10.3 і найменше в низинній зоні – 9.2 на 100 вагітних.

Третє місце займають хвороби сечостатевої системи. За останні 5 років відмічається збільшення показників сечостатевих захворювань з 3.8 до 5.0 на 100 вагітних. Частота їх у всіх регіонах різна і коливається в межах від 4.4 до 5.5 на 100 вагітних.

Четверте місце займають набряки, протеїнурія, гіпертензія, які найчастіше зустрічаються в гірській зоні – 6.3 на 100 вагітних.

П'яте місце належить хворобам системи кровообігу і частота їх за період з 1998 до 2003 років зростає з 2.6 до 2.8 на 100 вагітностей. За даними літератури, їх частота дорівнює 5,5% [6].

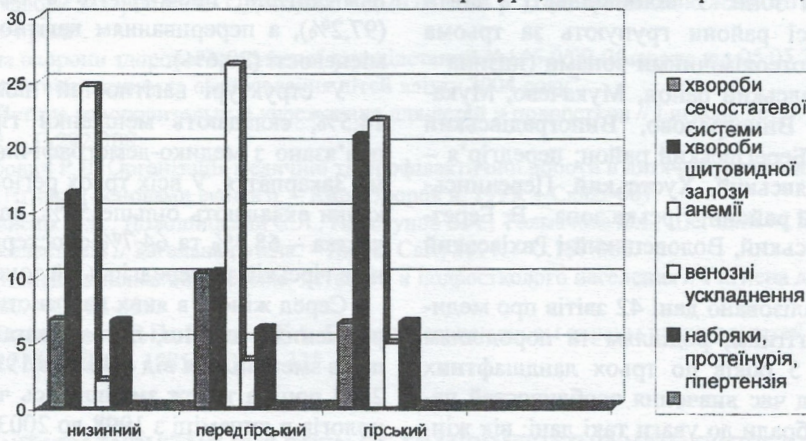

Рис.1. Частота ускладнень вагітності у мешканок трьох ландшафтних зон Закарпатської області (на 100 вагітностей).

Висновки. 1. У 69,4 % жінок вагітність закінчується пологами, а в 30,6 % вагітних жінок – абортами.

2. Зростає частка жінок, що народжують у віці до 18 років.

3. Найчастішими захворюваннями, які усклад-

ноють перебіг вагітності, є анемія і захворювання щитоподібної залози.

соціальних заходів, спрямованих на профілактику виникнення ускладнень вагітності, що дозволить зберегти репродуктивне здоров'я матері.

4. Все це вимагає комплексу медико-

ЛІТЕРАТУРА

1. Абі Салех Салім Бріка, Ст.С. Леуш. Проблема залізодефіцитної анемії при вагітності на сучасному етапі // Педіатрія, акушерство, гінекологія. – 1998. – №3. – С. 87-89.
2. Вороненко Ю.В., Гульчій О. П., Замкевич В. Б. Деякі особливості екстрагенітальної захворюваності вагітних жінок, які мешкають у сільській місцевості // Педіатрія, акушерство, гінекологія. – 1998. – №2. - С.100-102.
3. Лукашук-Федик С. В. Особливості взаємозв'язку шкідливих факторів середовища та репродуктивної системи жінки: реалії та перспективи // Вісник соціальної гігієни та ОЗ України. – 2000. – №3. – С.41-44.
4. Макаров О. В., Бахарева И. В., Николаев Н.Н., Фандеева Л.В. Щитовидная железа и беременность // Российский медицинский журнал. – 1997. – №4. – С.44 – 47.
5. Процепко О. О., Мазорчук Б. Ф. Про можливі причини зростання частоти анемії серед вагітних // Педіатрія, акушерство, гінекологія. – 1999. – №1. – С.77-79.
6. Сердюк А. М. Репродуктивне здоров'я населення України. Навколишнє середовище і репродукція людини: Тези симпозиуму. – К., 1996. – С. 18-19.
7. Фера О. В., Лучкевич В. С., Захарченко М. П. Окружающая среда и здоровье населения. – Ужгород: Закарпаття, 2002. – 285 С.
8. Ясніковська С. М. Особливості перебігу вагітності та пологів у жінок з анеміями, котрі проживають в екологічно несприятливому регіоні // Педіатрія, акушерство, гінекологія. – 1997. – №6. – С. 80-82.

SUMMARY

ANALYSIS OF THE COURSE OF PREGNANCY AND THEIR COMPLICATION IN WOMEN OF TRANSCARPATHIA.

Роноріляк Р. У.

We've analysed of the course of pregnancy and their complication in pregnant women from last 5 years (1998-2003). It was determined that the increased risk of premature labor is extragenital pathology – anemia. In this article considered the frequency and structure of extragenital pathology.

Key words: pregnancy, labor, extragenital pathology, health, complication